

Interesna skupina lokalnih interesov

Številka: 060-16-12/2019/5
Ljubljana, 24. 6. 2019

PREDLOG

Z A P I S N I K

31. seje Interesne skupine lokalnih interesov, ki je bila v ponedeljek, 17. junija 2019, v veliki dvorani na Tomšičevi 5, v poslopu parlamenta Republike Slovenije, Šubičeva 4.

Seja se je pričela ob 15. uri in se končala ob 17. 50 uri.

Seja interesne skupine je potekala skupaj s Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj. Skupno sejo je vodil predsednik Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj Dušan Strnad.

Prisotni: Rajko Fajt, Franc Golob, Tomaž Horvat, Bojan Kekec, Samer Khalil, Marjan Maučec, Milan Ozimič (vodja), Bojan Režun, Franci Rokavec, Dušan Strnad, Branko Šumenjak, Davorin Terčon, Bogomir Vnučec, mag. Marko Zidanšek.

Opravičeni: Dejan Crnek, Franc Kangler, Bojan Kontič, Srečko Ocvirk, Boris Popovič, mag. Miroslav Ribič, Matjaž Švagan, mag. Igor Velov.

Ostali prisotni:

- Bojan Suvorov, direktor Urada za kohezijsko politiko, Služba Vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko
- Milorad Draganić, Združenje mestnih občin Slovenije
- Blaž Račič, župan Občine Jesenice in Skupnost občin Slovenije
- Marko Maver, državni sekretar, Ministrstvo za okolje in prostor
- Sebastijan Zupanc, direktor, Zbornica komunalnega gospodarstva
- Ivan Plevnik, Gospodarsko interesno združenje centrov za ravnanje z odpadki.

Sprejet je bil naslednji d n e v n i r e d:

1. Poročilo o izvajanju evropske kohezijske politike 2014-2020 za obdobje januar 2014–marec 2019 (Cilj: naložbe za rast in delovna mesta) in Poročilo o izvajanju Akcijskega načrta za pospešitev črpanja sredstev iz Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020.

2. Problematika lahke frakcije odpadkov

Interesna skupina je bila sklepčna in je potrdila dnevni red (12 ZA, 0 PROTI).

Ad 1)

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj in interesna skupina sta obravnavali Poročilo o izvajanju evropske kohezijske politike 2014-2020 za obdobje januar 2014–marec 2019 in Poročilo o izvajanju Akcijskega načrta za pospešitev črpanja sredstev iz Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (v nadaljevanju: poročili), s katerima se je Vlada seznanila na seji 6. 6. 2019.

Republika Slovenija v finančnem obdobju 2014–2020 razpolaga s 3,312 milijarde evrov, od tega je 159,8 mio evrov namenjenih instrumentu za povezovanju Evrope (CEF ali IPE), 64 mio evrov za programe Evropskega teritorialnega povezovanja, 20,5 mio evrov za Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve za potrebe Slada za evropsko pomoč najbolj ogroženim ter 3,067 milijarde evrov za izvajanje Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP; 914 mio za Kohezijski sklad, 1,416 milijarde evrov za ESRR, 718 mio evrov za ESS in 18,4 mio za Pobudo za zaposlovanje mladih). Čeprav je trenutno predvideno, da bo Slovenija v finančnem obdobju 2021–2027 upravičena do 2,8 milijarde evrov, bo šele z zaključkom pogajanj o naslednjem večletnem finančnem okviru gotova višina nacionalne ovojnice.

Do konca maja 2019 je Služba Vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (SVLRK) iz naslova OP EKP izdala za okoli 77 % odločitev o podpori oz. je bilo dodeljenih 2,4 milijarde evrov, od tega je bilo za več kot 4.000 projektov podpisanih pogodb v višini 1,96 milijarde evrov (64 %). Iz slovenskega proračuna je bilo izplačanih 782 mio evrov (25 %) razpoložljivih sredstev ter na EK poslanih zahtevkov iz proračuna EU v višini 722 mio evrov (24 %). Krivulja črpanja EU sredstev od 2005 dalje kaže na počasnejše črpanje sredstev na začetku vsakega finančnega obdobja ter pospešeno črpanje ob njegovem koncu ter na začetku naslednjega sedemletnega finančnega obdobja. Slovenija je neto prejemnica sredstev iz EU, saj je v obdobju od 2005 do zdaj prejela za 3,355 milijardi evrov več sredstev iz EU proračuna kot je vanj vplačala. Slovenija, ki je 2017 iz naslova EKP po podatkih Ministrstva za finance prejela 102 mio evrov, ima do konca 2023 čas za črpanje preostalih 2,285 milijardi evrov sredstev (pravilo n+3, po katerem se sredstva lahko porabljajo 3 leta po koncu finančnega obdobja). SVLRK mesečno objavlja stanje na področju izvajanja EKP in vsa kvartalna poročila, prav tako se na enem mestu objavljeni aktualni, pretekli in napovedani razpisi aktualnega programskega obdobja (www.eu-skladi.si/sl/razpisi).

Kot je bilo pojasnjeno, je bil Dogovor za razvoj regij v višini 56 mio evrov dodatno vključen v OP EKP. Njegovo izvajanje poteka tako, da se občine oz. regije dogovarjajo o delitvi sredstev za projekte. V okviru teritorialnih dialogov v Vzhodni kohezijski regiji in Zahodni kohezijski regiji je smiselno, da dogovori vodijo tudi v združevanje projektov, s čimer dosegajo večjo finančno kapaciteto in s tem večjo možnost podpore. Odločbe o podpori se skušajo čim prej rešiti in v tej luči so se kadrovske okrepila tudi resorna ministrstva (okolje in prostor, infrastruktura in gospodarski razvoj in tehnologija).

Vlada je glede na stanje črpanja EU sredstev in na pobudo številnih deležnikov, tudi Državnega zbora in Državnega sveta, 6. 12. 2018 sprejela Akcijski načrt za pospešitev črpanja sredstev iz OP EKP, ki aktivnosti osredotoča predvsem v zmanjšanje razkoraka med izplačili iz državnega proračuna in povračili iz proračuna EU, optimizacijo delovanja informacijskih sistemov (eMA), finančne instrumente (letos bo realizirana druga tranša vplačila), sočasno izvedbo dodeljevanja EU sredstev in postopkov oddaje javnih naročil pri uporabnikih proračuna (pogojna klavzula v javnem naročilu, da se pogodba lahko sklene takrat, ko se zagotovijo sredstva), prednostno obravnavo načrtovanih operacij v postopkih okoljske presoje pri Ministrstvu za okolje in prostor ter ARSO, teritorialne pristope. Prav tako so posebej opredeljene operacije z večjim finančnim vplivom, ki v daljšem časovnem obdobju ne dosegajo tehtnejše realizacije, ter specifične težave po posameznih prednostnih oseh in predvidene rešitve.

Državni svetniki so ob seznanitvi s poročiloma izpostavili naslednja mnenja in vprašanja oz. dileme, na katera je direktor Urada za kohezijsko politiko podal odgovore in dodatna pojasnila:

- Komisija in interesna skupina pozdravljata odločitev Vlade, da sprejme akcijski načrt za pospešitev črpanja EU sredstev, ki že nakazuje napredek in smo zdaj v intenzivnem

obdobju. Pričakuje se, da bomo, ne glede na zaznane težave, počrpali vsa razpoložljiva sredstva. Za uspešnost črpanja EU sredstev je ključnega pomena usklajeno delovanje vseh deležnikov, od države, občin do izvajalcev, ki so vsi soodgovorni za učinkovito izvajanje evropske kohezijske politike. Prav tako je smiselno sodelovanje po načelu od spodaj navzgor. Glede na dosedanjo prakso velikih oscilacij dinamike črpanja EU sredstev mora država vložiti več navora v pravočasno pripravo na novo programsko obdobje, za katero se ponovno pričakuje, da bo Slovenija neto prejemnica.

V zvezi z zaostanki pri črpanju EU sredstev se je postavilo vprašanje primerjave dinamike črpanja EU sredstev v Sloveniji in v drugih državah članicah in s tem povezanim (zamaknjenim) ciklom gospodarskega razvoja. Prav tako je državne svetnike zanimalo, ali je to posledica nacionalnih birokratskih ali evropskih pravil in predpisov. Kot je bilo pojasnjeno, je bil normativni okvir za aktualno programsko obdobje postavljen šele decembra 2013, kar je ključen razlog za zamude, ki so značilne tudi za druge države članice. Razlog za zamude je treba iskati tudi v izvajanju OP EKP po pravilih in tudi prilaganju večjim spremembam finančne zakonodaje, s katerimi se srečujemo v vsaki novi finančni perspektivi. Na junijskem zasedanju odbora za spremljanje OP EKP je predstavnica EK pojasnila, da je Slovenija po uspešnosti črpanja sredstev v povprečju držav članic. Je pa glede programiranja nove perspektive na vidiku nekaj odprtih vprašanj, kot je brexit (finančni okvir) in odločanje o normativnem okviru (splošne uredbe in sektorske uredbe za posamezne sklade), o katerem bosta dokončno odločala EP in EK v novi sestavi.

- Medtem ko so v aktualni finančni perspektivi EU sredstva predvsem usmerjena v t.i. mehke vsebine, so na lokalnem nivoju bistveno večje potrebe po financiranju t.i. trdih vsebin oz. investicij v infrastrukturo (npr. vodooskrba, odpadne vode, cestna infrastruktura, gradnja kulturnih domov), ki ima večje multiplikativne učinke in je tudi pogoj za razvoj ostalih segmentov družbe, tudi novih delovnih mest in produktov (mehke vsebine). Lokalna okolja težko razumejo, da ima v okviru evropske kohezijske politike gradnja kolesarskih stez prednost pred gradnjo kanalizacije kot ene od osnovnih dobrin sodobne civilizacije. Nujno je, da slovenska pogajalska skupina pri kreiranju prihodnje EU politike odločneje zagovarja razvojne potrebe države in temu ustrezno izpogaja programske vsebine in opredeli razvojne cilje, ki so v našem nacionalnem interesu. Pri opredeljevanju vsebin je treba upoštevati tudi velikost občin (mestne občine, občine s sedeži upravnih enot in ostale občine) in jih na nivoju EU ustrezno zastopati.
- Postavlja se vprašanje, zakaj nismo uspeli izkoristiti priložnosti financiranja naložb v okviru Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSI). 3. razvojna os, na katero gradnjo na Koroškem čakajo že leta, naj bi bila po pojasnilih predstavnika SVLRK del naslednje finančne perspektive.
- Teritorialna delitev Slovenije na Vzhodno kohezijsko regijo in Zahodno kohezijsko regijo kaže na velike notranje razvojne razlike. Mestna občina Ljubljana kot statistično zelo razvito evropsko mesto (dosega 110 % razvitost glavnih mest držav članic) bistveno odstopa od razvitosti ostalih občin oz. območij Zahodne kohezijske regije (npr. občina Dobropolje, Posočje). Posledično manj razvita območja znotraj razvite Zahodne kohezijske regije nimajo enakih možnosti za razvoj kot jih imajo območja oz. občine Vzhodne kohezijske regije, ki je upravičena do več EU sredstev. Čeprav bi morala država s sistemom financiranja občin ta razkorak zmanjšati, se to ne dogaja. V zvezi s teritorialno delitvijo je bilo pojasnjeno, da glavno mesto tehnično ni moč izločiti zaradi skupne evropske statistične klasifikacije teritorialnih enot, na podlagi katere mora imeti regija na ravni NUTS 2 najmanj 800.000 prebivalcev. Kot je bilo pojasnjeno, se država zaveda problema razvojnih razlik znotraj kohezijskih regij in išče rešitve v okviru

pogajanj na nivoju EU za pričakovan izpad sredstev ESS in ESRR za Zahodno kohezijsko regijo ter v okviru iskanja dodatnih nacionalnih sredstev.

- Čeprav je možno do konca 2023 črpati EU sredstva oz. izvajati OP EKP je zadnje leto zelo kritično za pravočasno realizacijo investicijskih projektov na ravni občin (npr. gradnja komunalne infrastrukture), ki so finančno tudi zahtevni (npr. 5 do 10 mio evrov) in zaradi zapletenih in dolgotrajnih postopkov pridobivanja dokumentacije in soglasij zahtevajo ustrezen čas. Nujno je pospešiti postopke in občinam omogočiti čim prejšnjo (s čim manj pogojnimi klavzulami) izvedbo razpisov. Poleg tega državni svetniki opozarjajo, da se dogaja, da so občine primorane plačevati izvajalcem odškodnino zaradi zamud pri izplačilih, ki pa jih niso same povzročile. V zvezi s tem je bilo pojasnjeno, da je z akcijskim načrtom z namenom pospeševanja izvedbe projektov in zmanjševanja razlik med podpisanimi pogodbami in plačili možno sočasno zagotoviti izvedbo postopkov, je pa bolje, da se administrativna dela opravijo prej in da se začne izvedba na podlagi jasne finančne slike.
- Medtem ko se je država zavezala do 2022 zagotoviti odvajanje in čiščenje komunalne odpadne v aglomeracijah z manj kot 2000 PE, je ta cilj glede na finančno podhranjenost občin, pomanjkanje sredstev države in nedosegljivost EU sredstev neuresničljiv. Postavlja se vprašanje, zakaj si država zadaja neuresničljive cilje.

Po opravljeni razpravi sta komisija in interesna skupina sprejeli naslednja **s k l e p a**:

1. Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj in Interesna skupina lokalnih interesov sta se seznanili s Poročilom o izvajanju evropske kohezijske politike 2014–2020 za obdobje januar 2014–marec 2019 in Poročilom o izvajanju Akcijskega načrta za pospešitev črpanja sredstev iz Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020.
2. Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj in Interesna skupina lokalnih interesov predlagata, da se poročili uvrstita na dnevni red prve naslednje redne seje Državnega sveta, ki je predvidena 3. julija 2019.

* * *

Za poročevalca na seji Državnega sveta je bil določen predsednik komisije Dušan Strnad.

* * *

Interesna skupina je podprla sklepa (14 ZA, 0 PROTI).

Ad 2)

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj in interesna skupina sta obravnavali problematiko lahke frakcije odpadkov ter sprejeli naslednja

s k l e p a:

1. Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj in Interesna skupina lokalnih interesov sta se seznanili s problematiko lahke frakcije odpadkov, ki se je začela kopičiti na centrih za ravnanje z odpadki, ker za njeno končno rabo v Sloveniji na nivoju države ni rešitve.

2. Vlada naj čim prej pristopi k aktivnemu reševanju problematike kopičenja lahke frakcije odpadkov in pri tem sledi predlogom županov in županov slovenskih občin ter slovenske stroke.

in dodatni sklep:

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj in Interesna skupina lokalnih interesov predlagata, da Državni svet na prvi naslednji redni seji, ki je predvidena 3. julija 2019, opravi razpravo o problematiki lahke frakcije odpadkov.

Obrazložitev:

Komisija in interesna skupina sta se seznanili s pozivom Skupnosti občin Slovenije k podpori (kratkoročnim in dolgoročnim) rešitvam problematike lahke frakcije odpadkov, ki jo naslavljajo slovenske županje in župani. Kot pojasnjuje župan Občine Jesenice (pobudnik skupnega nastopanja županov, ki se soočajo s podobnimi težavami kopičenja lahke frakcije odpadkov na regionalnih centrih za ravnanje z odpadki), so s problematiko seznanili tudi Ministrstvo za okolje in prostor, ki očitno rešitev ne vidi, saj je bil prvi odziv ministra, da naj dvignejo cene storitev. V Občini Jesenice, kjer zasebni koncesionar odlaga lahko frakcijo na odlagališču Mala Mežakla (občinsko zemljišče), se je nakopičilo za okoli 10.000 ton lahke frakcije, ki povzroča tudi neznosen smrad, ki se širi na bližnjo bencinsko črpalko v neposredni bližini meje z Avstrijo in s tem kazi podobo Slovenije kot zelene in okolju prijazne dežele. V Združenju mestnih občin Slovenije se pridružujejo pozivu in poudarjajo nujnost prioritarnega in operativnega reševanja problematike, ki se vedno bolj širi v slovenskem prostoru.

Komisija in interesna skupina sta se seznanili tudi s stališčem Gospodarskega interesnega združenja centrov za ravnanje z odpadki, ki združuje osem centrov za ravnanje odpadkov, ki predstavljajo okoli 85 % vseh kapacitet predelave odpadkov v Sloveniji. Vprašanje sežiga odpadkov je na zakonodajni ravni nedorečeno, saj si je država ob ustanavljanju centrov za ravnanje z odpadki pridržala pravico sežiga komunalnih odpadkov v okviru državne gospodarske javne službe. Do zdaj Vlada še ni ustanovila javnega podjetja za vso Slovenijo, je pa koncesijo za izvajanje termične obdelave predhodno obdelanih odpadkov dobila le Toplarna Celje. Glede na zakonsko ureditev so centri za ravnanje z odpadki prepuščeni trgu in za tovrstne odpadke skrbijo v okviru gospodarske javne službe, čeprav je to naloga države. Država bi morala poskrbeti za sežig teh odpadkov, a se šele deset let po ustanovitvi centrov za ravnanje z odpadki pogovarjamo o potencialnih lokacijah objektov za termično obdelavo odpadkov. Po oceni je problematičnih 220-300.000 ton odpadkov na letni ravni, ki ostanejo po predelavi okoli 1 mio ton komunalnih odpadkov. V centrih za ravnanje z odpadki se ne kopiči samo lahka frakcija odpadkov, ampak tudi embalaža, katere pretežni del (po oceni 70 %) se vrača v sežig. To le še dodatno otežuje delo centrov za ravnanje z odpadki, ki se v zadnjem času soočajo tudi z izgubami, saj cena termične obdelave odpadkov narašča (od 2012 do zdaj za več kot 100 %) in je v letošnjem letu dosegla že preko 130 evrov na tono odpadkov. Poleg cene, o kateri se centri za ravnanje z odpadki niti ne morejo pogajati, je problematična tudi dostopnost do trga, ki se vedno bolj zapira.

Gospodarsko interesno združenje centrov za ravnanje z odpadki apelira na Ministrstvo za okolje in prostor, da začne urgentno reševati problematiko z nujnimi kratkoročnimi ukrepi in v obdobju štirih, petih let, dokler se ne uveljavijo dolgoročneje rešitve glede termične obdelave odpadkov, zagotovi enotno ceno sežiga lahke frakcije odpadkov v Sloveniji. Zdaj so namreč izvajalci javne službe v neenakopravnem položaju, saj se mora večina pogajati za ceno prevzema lahke frakcije odpadkov in razliko v ceni pokriti znotraj GJS. Država naj poišče koncesionarja oz. zakupi kapacitete ali z drugimi ukrepi uredi problem kopičenja lahke frakcije odpadkov. V tem času mora država tudi povedati, kaj je z državno gospodarsko javno službo za termično obdelavo odpadkov. Brez kratkoročnih rešitev

bodo centri za ravnanje z odpadki kmalu še v večjih finančnih težavah, pri čemer pa finančno breme kot posledice sedanjih špekulacij na nereguliranem trgu ne smemo prevaliti na občane oz. uporabnike. Danes odpadke zato, da se jih rešimo, odvažamo tudi v tujino in ponekod (npr. BiH) ravnanje z njimi ne dosega evropskih okoljskih standardov.

V povezavi s trenutnim stanjem v Gospodarskem interesnem združenju centrov za ravnanje z odpadki opozarjajo tudi na zadane okoljske cilje države, od katerih se oddaljujemo, saj sežigalnice od izvajalcev javne službe zahtevajo večjo kalorično vrednost odpadkov, kar pomeni, da se lahki frakciji primeša reciklabilna plastika, ki ni za sežig, samo zato, da sežigalnice sploh prevzamejo material za sežig. (komunalni odpadki za obdelavo nimajo več kot 16-17 MJ, v tem trenutku pa nekatere sežigalnice zahtevajo 22-23MJ). Država mora sprejeti strategijo in v njej določiti, katere odpadke bomo reciklirali in katere sežigali.

Komisija in interesna skupina sta se seznanili tudi s stališčem Zbornice komunalnega gospodarstva, kjer se pridružujejo opozorilom in predlogom Gospodarskega interesnega združenja centrov za ravnanje z odpadki, dodatno pa opozarjajo na problematičnost blata iz čistilnih naprav, ki ga trenutno vozimo na Madžarsko, kjer ga odlagajo na njive, kar pri nas ni dovoljeno. Ko bo tudi Madžarska prepovedala tovrstno ravnanje z blatom, bo v Sloveniji ostalo preko 60.000 ton blata iz čistilnih naprav. Podobno je z nenevarnimi gorljivimi odpadki iz gospodarstva (po oceni GZS okoli 32.000 ton/leto), ki jih trenutno izvažamo v sosednje države na sežig, kjer pa se trg počasi zapira. Prav tako predstavljajo velik problem odpadne gume (27.000 ton/leto), od katerih se jih okoli 52 % snovno predela, 13.000 ton pa je treba sežgati, pri čemer se jih le 4-5.000 ton sežge v Anhovem, za preostanek pa se trg zapira in se tako ne ve, kam z njimi.

V Sloveniji na letni ravni nastane preko 388.000 ton odpadkov, ki so primerni za energetske izrabo, kar primerjalno gledano zadošča za sežig v dvanajstih Toplarnah Celje. 2018 je Slovenija izvozila okoli 186.000 ton odpadkov v tujino, v Toplarni Celje je bilo sežganih 30.000 ton in okoli 20.000 ton v cementarni Anhovo, za okoli 96.000 ton odpadkov pa ni nobenih evidenc o njihovi lokaciji in sploh ne vemo, kaj se je z njimi zgodilo oz. kje so bili odloženi. Reševanje problematike kopičenja lahke frakcije odpadkov, ki se jo lahko energetske izrabi, bi moralo biti z energetskega, gospodarskega in okoljskega vidika v interesu Vlade. Danes nam namreč izvoz energenta v obliki odpadkov povzroča le stroške za plačilo sežiga in transport ter istočasno izpad 11,1 mio evrov DDV, medtem ko bi nam lahko odpadki z njihovo energetske izrabo v Sloveniji prinašali pozitivne ekonomske, energetske in tudi okoljske učinke. Poleg tega je treba upoštevati, da odpadke izvažamo v tujino za približno 90 evrov/tono odpadkov višji ceni kot je njihova dejanska tržna cena, to pa predstavlja 35 mio evrov škode na letni ravni, kar je vrednost energetskega objekta z močjo kotla 35 MW. Reševanje tega problema je v interesu stabilnosti slovenskega gospodarstva, na kar nas opozarjajo tudi gospodarske posledice požara v Kemisu, ko so bila farmacevtska podjetja primorana zmanjšati proizvodnjo, ker je Kemis ustavil prevzem njihovih odpadkov. Na podlagi navedenega in tudi z vidika dolgotrajnega umeščanja objektov v prostor je nujno, da se Vlada čim prej loti iskanja rešitev v smeri energetske izrabe odpadkov v Sloveniji.

* * *

Kot ugotavljajo državni svetniki, se na Ministrstvu za okolje in prostor zavedajo problematike odpadkov in nujnosti proaktivnega kratkoročnega in dolgoročnega reševanja. V luči potrebnega sodelovanja je predvideno srečanje s predstavniki Skupnosti občin Slovenije 2. 7. 2019. Na Ministrstvu za okolje in prostor izpostavljajo načelo, da je treba za odpadke poskrbeti v Sloveniji, pri čemer ima v hierarhiji ravnanja z odpadki prednost zmanjšanje količin in ponovna uporaba ter reciklaža. Država še ni sprejela odločitve, ali bo šla v izgradnjo nove sežigalnice ali v nadgradnjo obstoječih objektov, z

vidika družbene sprejemljivosti pa so bile občine pozvane, da se opredelijo do tega vprašanja.

* * *

V razpravi sta komisija in interesna skupina podprli poziv Skupnosti občin Slovenije in apel Gospodarskega interesnega združenja centrov za ravnanje z odpadki in Zbornice komunalnega gospodarstva, da Vlada pristopi k urgentnemu reševanju problematike lahke frakcije odpadkov, ki postaja po zapiranju tujih trgov (Kitajska, evropske države) čedalje manj obvladljiva. Sedanje stanje na področju odpadkov je predvsem posledica dejstva, da smo v preteklosti veliko razpravljali, a nismo sprejeli nujnih odločitev o ekonomsko in okoljsko učinkovitem sistemu ravnanja z odpadki. Če Vlada takoj ne pristopi k urejanju težav v smislu obvladovanja situacije, bo Slovenija prej ali slej preplavljena z odpadki, kar bo povzročilo še večje negativne posledice za okolje in zdrave ljudi. Nujne so takojšnje kratkoročne rešitve v smislu poenotenja cene prevzema lahke frakcije odpadkov za sežig/sosežig za vse centre za ravnanje z odpadki v Sloveniji, ki bodo omogočile obvladovanje težav z lahko frakcijo odpadkov v prehodnem obdobju do izgradnje novih oz. nadgradnje obstoječih objektov za energetske izrabo odpadkov.

Ob zavedanju nujnosti preprečevanja nastajanja odpadkov in zmanjšanja njihove količine na izvoru, ne smemo mimo dejstva, da njihovega nastajanja ne moremo popolnoma ustaviti in da bo nastajala vedno določena količina odpadkov, ki jih je v okviru petstopenjske hierarhije ravnanja z odpadki ni moč ponovno uporabiti ali reciklirati, ampak termično obdelati in pri tem pridobivati (toplotno in električno) energijo. Ob tem tudi ugotavljamo, da se bo v prihodnje v luči zasledovanja okoljskih ciljev na račun povečevanja količine odpadkov za recikliranje zmanjšala količina odpadkov, primernih za sežig. Ob upoštevanju navedenega se mora država v sodelovanju s stroko resno lotiti problema trenutnega kopičenja lahke frakcije odpadkov in namesto, da plačujemo visoke stroške energetske izrabe odpadkov v tujini, poiskati potencialne lokacije in sredstva preusmeriti v izgradnjo novih ali nadgradnjo obstoječih objektov za termično obdelavo odpadkov v domačem prostoru. V zvezi s tem vprašanjem se zopet kaže problematičnost odsotnosti regij, ki bi morale svojo vlogo imeti pri nastajanju centrov za ravnanje z odpadki, ki jih zahodno od Ljubljane sploh ni.

Slovenija potrebuje manjše objekte za termično obdelavo predhodno obdelane komunalne odpadke po vzoru Toplarnice Celje, pri odločanju o potencialnih lokacijah pa je ključna podpora lokalnega okolja in njenega prebivalstva. Toplarna Celje, ki deluje po principu visoko postavljenih okoljskih standardih in koristmi za lokalno okolje (npr. nižja cena ogrevanja in za odvoz odpadkov, zanesljiv in lokalni vir energije, nadzorovane emisije, manjši deponijski prostor) lahko služi kot primer dobre prakse, ki je lahko tudi podlaga za oblikovanje strategije, kako uporabiti oz. nadgraditi obstoječo infrastrukturo.

Medtem ko je bila Toplarna Celje zgrajena kot namenski objekt z visokimi okoljskimi standardi za sežig lahke frakcije odpadkov in blata iz čistilnih naprav, ki sprošča energijo v obliki toplotne energije za potrebe daljinskega ogrevanja mesta Celje in električne energije, bo morala država pri načrtovanju termične obdelave odpadkov drugod po Sloveniji premagati preplah in strah ljudi, ki je posledica slabih izkušenj prebivalstva v primeru cementarne Anhovo ali Lafarge. S tega vidika je pomembno, da lokalno okolje izvaja nadzor nad vsemi aktivnostmi v objektu za energetske izrabo odpadkov (npr. kakšni odpadki se sežigajo) in da je omogočen on-line dostop do vseh podatkov.

Cene prevzema lahke frakcije odpadkov za sežig/sosežig so bile do nedavno sprejemljive, vendar so zaradi zapiranja tujih trgov poskočile in lahko v prihodnje dosežejo tudi preko 200 evrov na tono odpadkov. Na drugi strani je cena sežiga odpadkov v Toplarni Celje pod državnim nadzorom in je bila na začetku 112 evrov/tono odpadkov, kar je takrat

predstavljalo višjo ceno kot npr. v cementarni Anhovo, danes pa se je zmanjšala na 85 evrov/tono odpadkov.

V razpravi je bilo izpostavljeno, da so sežigalnice v mnogih svetovnih mestnih središčih (npr. Dunaj) in poslujejo pozitivno in so okoljsko obvladljive. Kot ugotavljajo državni svetniki, je Občina Šalovci dala pobudo, da se sežigalnica zgradi na njenem območju.

Po mnenju državnih svetnikov je odziv ministra po dvigu cen neodgovoren, saj to pomeni višje stroške za občane kot uporabnike ali za občine kot ustanoviteljice komunalnih podjetij ali centrov za ravnanje z odpadki. Breme ne moremo prevaliti na okolja, ki gravitirajo na centre za ravnanje z odpadki, ampak mora ta problem rešiti država, ki je tudi postavila sistem ravnanja z odpadki, na katerega imajo občine relativno malo vpliva.

* * *

Za poročevalca na seji Državnega sveta je bil določen državni svetnik mag. Marko Zidanšek.

* * *

Interesna skupina je podprla sklepe (12 ZA, 0 PROTI).

Sekretarka
Meta Štembal

Vodja interesne skupine
Milan Ozimič